

'ECHT EEN FEEST OM MEE TE

Rijksmuseum investeert met Rijksmuseum Junior Fellowship in

Dit schooljaar reikte het Rijksmuseum voor het eerst de Rijksmuseum Junior Fellowship uit aan de maker van het beste profielwerkstuk met een aan het museum gerelateerd onderwerp. Uit alle inzenders werden tien finalisten geselecteerd die vijf dagen mee mochten lopen in het Rijksmuseum.

Lisa Oskamp is
redacteur van Kleio.

Tijdens het traineeship mochten de tien finalisten vijf dagen meelopen in het Rijksmuseum. Ze leerden hoe je informatie presenteert aan het publiek en maakten een educatieve film over Willem van Oranje. Foto: Bibi Veth.

Liesbeth Sparks, coördinator van het Rijksmuseum Junior Fellowship, legt uit waarom het Rijksmuseum deze wedstrijd heeft opgezet. 'We willen graag investeren in talent van gemotiveerde leerlingen. Daar komt bij dat leerlingen die goed zijn in alfavakken niet altijd kunnen rekenen op dezelfde waardering als bètaleerlingen. Het museum wil ook deze alfaleerlingen belonen en stimuleren. Ook de NTR, partner in dit project, vindt talentontwikkeling erg belangrijk.'

MASTERCLASS

Om de leerlingen op weg te helpen, werd vorig jaar juni een masterclass georganiseerd over het schrijven van het profielwerkstuk. Diverse conservatoren gaven uitleg over hoe je bijvoorbeeld een schilderij als bron kunt gebruiken. In de maanden daarna kregen de leerlingen gelegenheid om aan het profielwerkstuk te werken, maar vooral om een

onderwerp te bedenken. Thomas van Huissteden en Daphne Korsman hebben eerst de collectie van het museum bekeken en veel tijdschriften en boeken doorgebladerd. Maar door een document uit 1908 waarin een familielid van Thomas wordt onderscheiden voor krijgsverrichtingen in Atjeh raakten zij pas echt op het spoor van hun onderwerp. Het document was ondertekend door Van Heutsz. Wat was dat voor man? Dat wilden zij graag uitzoeken. Eden Brüninghaus, de winnares van dit jaar, vertelt dat ze al in vwo 5 over kunstenaars schreef. 'Ik moest toen een portretschilder bespreken en heb zo de Franse vrouwelijke kunstenaar Élizabeth Vigée-Lebrun ontdekt. Ik had eigenlijk nooit eerder over vrouwelijke schilders nagedacht en ik wilde uitzoeken of er nog meer waren. Ik vond een artikel waarin stond dat in de renaissance voor het eerst vrouwen een carrière konden hebben. En ik besloot dat verder uit te zoeken.'

WERKEN'

jonge alfatalenten

Bij Désirée Kroep begon de keuze van haar profielwerkstuk juist bij de vorm. 'Mijn nichtje had een documentaire gemaakt, dus zo kwam ik op het idee om geen standaard werkstuk te maken. Ik bedacht dat ik een tijdschrift wilde maken. Ik las een boek over geur in de geschiedenis en wilde toen ook iets met zintuigen doen. Dat is smaak geworden, omdat ik van goed eten houd.'

Nadat de leerlingen een keuze hadden gemaakt voor een onderwerp en vorm, waren zij maanden bezig met het doen van onderzoek en het verwerken van de informatie tot een eindproduct. Eind december was de deadline en gingen alle profielwerkstukken naar de jury. Hoe ging dat precies in zijn werk? Sparks vertelt dat de werkstukken in twee trappen beoordeeld werden. 'Eerst buigt de interne jury zich over de werkstukken. Die bestaat uit kritische conservatoren en restauratoren van het Rijksmuseum en uit inhoudelijke experts van de NTR. Die interne jury maakt een shortlist van tien genomineerde werkstukken. De externe jury kiest dan uit die tien genomineerden de winnaar.'

TRAINEESHIP

Nadat de interne jury haar keuze gemaakt had, werden de makers van de tien beste profielwerkstukken uitgenodigd voor een soort trai-

neeship. Sparks: 'Het doel van die vijf dagen achter de schermen is om te ervaren hoe je jouw wetenschappelijke bevindingen goed kunt overbrengen aan het publiek. Twee producten staan centraal: een rondleiding en een lesfilm. Leerlingen maken een eigen rondleiding, op basis van hun werkstuk. Om dat goed te doen krijgen ze uitleg, trainingen en hulp van professionele rondleiders van het Rijksmuseum. Tijdens de uitreiking van de hoofdprijs geven ze een rondleiding aan familie, vrienden en andere aanwezigen. Verder maken leerlingen onder begeleiding van de NTR in kleine groepjes zelf een lesfilm. Dit jaar was het thema van die films Willem van Oranje. Leerlingen schreven een script, filmde op zaal, presenteerden, voerden regie en deden zelf de presentatie. Het is de bedoeling dat leerlingen tijdens deze dagen echt dingen leren die van waarde zijn. Afgaande op de reacties van leerlingen die het eerste jaar hebben deelgenomen, denk ik dat dat is gelukt. Het waren zeer gemotiveerde leerlingen. Zoals een collega van de NTR verschillende keren zei: "Echt een feest om mee te werken."

De leerlingen zijn zelf ook heel positief over de vijf dagen die ze in het museum hebben doorgebracht. Edén moet bijvoorbeeld lang nadenken voordat ze kan zeggen wat nou het boeiendste was. 'Als ik echt ►

Rechts: Edén Brünighaus won de studiebeurs met haar profielwerkstuk over vrouwelijke kunstenaars in de Renaissance. Links: Finalist Thomas van Huissteden. Met Daphne Korsman deed hij onderzoek naar de rol van J.B. van Heutsz in Nederlands-Indië. Beide foto's: Bibi Veth.

Juryvoorzitter Ad van Liempt is onder de indruk van het niveau van de profielwerkstukken.

moet kiezen, dan vind ik toch het organiseren van de rondleiding het leukst. Een medewerker van het museum neemt namelijk de tijd om je profielwerkstuk te lezen en om daar dan samen met jou schilderingen en objecten aan te koppelen.' Thomas is erg te spreken over de lesvideo die hij heeft opgenomen. 'Het bedenken en maken van de lesvideo vond ik het leukst, omdat ik nog nooit op deze manier met geschiedenis bezig ben geweest en het interessant is te zien hoe zo'n video wordt opgebouwd.'

VOLWASSEN ZELFREFLECTIE

Op de laatste dag die de leerlingen in het museum doorbrengen, wordt een rondleiding gegeven aan vrienden en familie en wordt de winnaar bekendgemaakt door de externe jury. De voorzitter is Ad van Liempt, voormalig chef Geschiedenis van de NTR en bedenker van het televisieprogramma *Andere Tijden*. Verder zitten in de jury: Eric van der Donk (Geschiedenisleraar van het Jaar 2014), Annemies Broekgaarden (hoofd Publiek & Educatie Rijksmuseum), Lotte Jensen (universitair hoofddocent historische Nederlandse letterkunde Radboud Universiteit Nijmegen), Diederik Jekel (wetenschapsjournalist NTR), Marie-Thérèse van de Kamp (projectleider expertisecentrum-kunsttheorie ILO, Universiteit van Amsterdam) en Ludo van Halem (conservator twintigste-eeuwse kunst Rijksmuseum).

Van Liempt geeft aan dat het een ingewikkelde, maar ook aangename klus was. 'We kwamen maar zelden het voor de hand liggende knip- en plakwerk van bijeen gegoogelde Wikipedia-lemma's tegen, integendeel. Deze eindexamenkandidaten lazen zeldzame boeken, bestudeerden onbekende schilderijen, interviewden deskundigen en enquêteerden bevolkingsgroepen, allemaal voor dat ene doel: een informatief, origineel en goed gefundeerd profielwerkstuk produceren.'¹

'DEZE INDEKAMENKANDIDATEN LAZEN ZELDZAME BOEKEN, BESTUDEERDEN ONBEKENDE SCHILDERIJEN, INTERVIEWDEN DESKUNDIGEN EN ENQUÊTERDEN BEVOLKINGSGROEPEN'

Uiteindelijk is de jury tot de slotsom gekomen dat twee werkstukken boven de rest uitsteken: het tijdschrift *Smakelijke Geschiedenis* van Désirée Kroep en het onderzoek van Eden Brünighaus, *Rebels of the Renaissance*. Van Liempt: 'Na uitvoerige discussie kwam er een oordeel uit waarmee iedereen kon instemmen. De jury koos voor de meeslepende zoektocht, gekoppeld aan de volwassen zelfreflectie. Dus de Junior Fellowship 2015 ging naar *Rebels of the Renaissance* van Eden Brünighaus.' Zij ontvangt daarom een studiebeurs van € 1.500.

¹ Bron: Juryrapport Junior Fellowship 2015.

EDEN BRÜNINGHAUS

School Vossius Gymnasium
(Amsterdam)

PWS *Rebels of the Renaissance*. Waarom is er zo weinig bekend over vrouwelijke schilders uit de Renaissance? 'Ik heb geleerd van mijn profielwerkstuk hoe belangrijk schrijfstijl is. Je moet het aantrekkelijk maken voor de lezer en de informatie zo aan de lezer overbrengen dat het niet heel droog is. Ook heb ik veel geleerd over het indelen van je tijd.'

Junior Fellowship 'Ik schreef me in voor deze wedstrijd, omdat je vijf dagen mocht meelopen, dat klonk echt *amazing*! Ik heb geleerd hoe je een rondleiding geeft en hoe je jezelf presenteert. Ik vond het al een eer om genomineerd te zijn en had geen idee dat ik zou winnen. Alleen de laatste twee seconden toen de juryvoorzitter vertelde dat het tussen twee werkstukken zou gaan, dacht ik dat ik een grote kans had. Ik wil iets betekenisvol doen met het geld dat ik heb gekregen. Misschien een aansluitend evenement organiseren dat te maken heeft met dit programma of doneren aan een goed doel. We voelen ons allemaal verbonden met het Rijks en ik vind het jammer als het nu klaar is.'

Tip 'Kies een onderwerp waarvan je weet dat je er nog een halfjaar over kan schrijven. Je kunt dus het beste veel tijd steken in het ontdekken van een onderwerp dat je echt leuk vindt.'

DÉSIRÉE KROEP

School Vierde Gymnasium
(Amsterdam)

PWS *Smakelijk verleden*. Een tijdschrift over eetgewoonten en smaakverschijnselen door de eeuwen heen. 'Het is leuk om je eigen project op te zetten. In het begin durfde ik niet naar de professionals toe te stappen, maar uiteindelijk deed ik het toch. Het niveau van mijn werkstuk werd er alleen maar hoger van.'

Junior Fellowship 'Het waren superleuke dagen. We kregen les over hoe je een rondleiding geeft. Dat ging bijvoorbeeld over hoe je je verstaanbaar kunt maken in een groep, want in het Rijksmuseum is het altijd druk. Ik vond het ook het allerleukste om de rondleiding aan mijn familie en vrienden te geven!'

Tip 'Wat mij betreft is de gouden tip: neem een onderwerp waar je heel enthousiast van wordt. Je moet zin hebben om te beginnen. In die fase moet je ook meteen veel werk verzetten, want later is het opstarten alleen maar moeilijker.'

THOMAS VAN HUISSTEDEN EN DAPHNE KORSMAN

School Petrus Canisius College (Alkmaar)

PWS *Van Heutsz. Held of schurk?* Over de rol van J.B. van Heutsz in Nederlands-Indië en de manier waarop hij gepresenteerd kan worden in een museum. Daphne: 'Ik heb geleerd van het onderzoek doen. Bijvoorbeeld geschikt materiaal vinden en duidelijk opschrijven wat je punt is. Ik kan nu bronmateriaal verwerken en hoofdzaken onderscheiden van bijzaken, want dat is ook niet zo simpel als het klinkt.' Thomas: 'Het is soms best saai en zwaar, maar als alle losse delen uiteindelijk bij elkaar komen, is onderzoek doen leuk. Ik heb door het maken van het profielwerkstuk ook kunnen ontdekken of ik liever hbo of wo wil gaan doen.'

Junior Fellowship Thomas: 'Ik heb geleerd hoe een museum omgaat met geschiedenis en welke afwegingen er gemaakt worden bij tentoonstellingen. Daphne: 'Het leukste wat ik gedaan heb, was de rondleiding. Dat leek me eerst heel eng, omdat ik helemaal niet van presenteren houd. Maar we kregen een masterclass over hoe je omgaat met publiek en hoe je een rondleiding in elkaar zet. Achteraf ben ik heel blij dat ik dit gedaan heb, want ik sta nu steviger in mijn schoenen en durf veel meer.'

Tip Thomas: 'Kies een onderwerp dat jouw interesse heeft en geef niet te snel op in het begin. Dan komt er vanzelf resultaat!' Daphne: 'Stel niet uit, begin op tijd.' ■

